

Yukarı Bak(ma), Başka Dünya Yok Selami Öktem

Asıl soru şu: Torunlarımızın filleri resimli kitaplar haricinde hiçbir şekilde göremeyecekleri gerçeğinden ötürü mutlu muyuz? David ATTENBOROUGH

Geçtiğimiz günlerde tüm sosyal medyada hızla gündem olan bir film ortaya çıktı. Uluslararası boyutta birçok ödüle sahip Leonardo Dicaprio, Meryl Streep, Jennifer Lawrence, Cate Blanchette gibi oyuncuyu bir araya getiren bu film biraz da bu kadar ödüllü oyuncuyu bir araya getirdiği için doğal olarak herkesin dikkatini çekti. Gündemi takip edebilmek açısından takip edilmesinin gerekli olduğunu düşündüğüm bu filmi yeterli bilgi donanımına sahip olmadığım için ötürü eleştirmek istemiyorum ancak içeriği bakımından konuşmaya değer bulduğum bu film hakkında sizlerde bilgi sahibi olun istiyorum.

Hali hazırda küresel boyutta hepimizi etkileyen salgın hastalıklar, ekonomik krizler, iklim krizi, insanlığı tehdit eden atom bombaları gibi sorunlar şöyle dursun filmde bir de gezegenimizi yok etme gücüne sahip bir yıldız uzay boşluğunda hızla hareket ederek üzerimize doğru gelmektedir. Bunu bir doktora öğrencisi keşfederek danışmanına söyler ve danışmanı da yaptığı detaylı analizler sonucu hayretler içerisinde bu durumun gerçek olduğunu anlar. Buraya kadar her şey aslında olabilir diyerek anlayışla karşılayacağımız şeyler iken bu noktada bazı şeyler değişmeye başlar. Çünkü akli başında olan herkes bu kadar açık bir tehdit ortadayken dünyanın birbirine kenetlenerek bu problemi ortadan kaldırmaya çalışacağını bekler. Ancak maalesef ki durum böyle olmaz.

Olay Amerika'da geçtiği için doktora öğrencisi ve danışmanından oluşan ekibimiz her ne kadar hızlı bir şekilde ülkenin Başkan'ına ulaşsa da ne yazık ki bekledikleri ilgiyi göremezler. Başkan seçim çalışmasına odaklanarak gezegenin ortadan yok olması olayını yok saymayı tercih eder.

Kabul etmeliyiz ki bilimsel gerçekler de bazen kabul üzerine inşa edilebilir ve zamanla değişebilirler. Örneğin gündemden güne daha iyi öğretim yöntem ve tekniği gün yüzüne çıkmaktadır. Geçmişte en iyisi olan yöntemler günümüzde geçerliliğini bile yitirecek kadar eski kalabilir. Ancak bazı gerçekler ayan beyan ortadadır ve bu konularda bilime kulak vermekten başka çaremiz yoktur. Filmde de böyle bir durum söz konusudur. Çünkü bu yıldızın yakın bir zamanda gezegenimizi yok edeceği yapılan matematiksel hesaplamalarla da doğrulanmıştır. Fakat yine de ne yazık ki ekibimizin yardım çağrısı otorite tarafından yok sayılmıştır.

Başkan tarafından yeterince ciddiye alınmayan ekibimiz çareyi çok izlenen bir televizyon kanalında canlı yayına çıkarak burada gerçekleri dünyaya duyurmaya arar. Onlara göre herkesin ilk defa duyacağı bu gerçek şok etkisi yaratacaktır, toplumdaki gelecek olan tepki başkanı harekete geçirecektir ve ardından da gezegenimizi kurtaracak bir plan üzerinde çalışılmaya başlanacaktır. Ancak beklenen olmaz. Canlı yayında spikerler de ekibimizi ciddiye almaz. Hatta canlı yayında şımarık bir şarkıcının sevgilisinden ayrılması daha çok dikkati çeker ve sosyal medyada gündem olur.

"Yukarı Bakma" filmi hakkında daha fazla detay vererek heyecanını kaçırmak istemiyorum. Buna karşın anlattığı hikâyeyi günümüz sorunlarına çevirerek baktığımız zaman eleştirdiği şeyi değerli buluyorum. Çünkü zaman zaman bilim ve gerçekler yok sayılabiliyor. Buna sayısız örnek verilebilir ama ben özellikle iklim değişikliği konusunda yapılanın tam da bu olduğunu vurgulamak istiyorum. Çünkü sürekli olarak artan ortalama karbondioksit parça konsantrasyonu değerlerine rağmen gerekli önlemleri insanlık olarak almamakta ısrar ediyoruz. www.co2.earth internet sayfasından günlük olarak da takip edilebilen atmosferdeki ortalama karbondioksit parça konsantrasyonunun 25 Ocak 2022 tarihi itibarıyla geçen yılın aynı gününe göre yaklaşık 3 birim arttığı ve 415,95 seviyesinden 419,19 seviyesine ulaştığı görülebilir. Bu oran insanlık tarihi

boyunca ilk defa bu kadar yüksek seviyelere ulaşmış durumdadır.

Karbondioksit parça konsantrasyonu günümüzdeki hızla artmaya devam ederse 2100 yılına kadar gezegenimizin ortalama sıcaklığının sanayileşme öncesi duruma göre 3-5 derece arasında daha sıcak olacağını ve bu sebeple de; deniz seviyesinin yükselmesi-ki bu üç tarafı denizlerle çevrili ülkemizin kıyı şeridinin tamamen değişmesi anlamına da geliyor-, aşırı hava olaylarının artması, biyolojik çeşitlilik kaybı, bazı türlerin yok oluşu, gıda kıtlığı ve küresel boyutta ekonomik ve sosyal koşulların kötüleşmesi gibi durumların yaşamı zorlaştırması gibi bir çok olumsuz durumla yüzleşmek zorunda kalacağımız çeşitli modellerle bilimsel olarak ortaya konulmuştur. Buna karşın yine de tıpkı "Yukarı Bakma" filmindeki gibi Çin ve Amerika gibi büyük otoriteler iklim krizini görmezden gelmeye devam etmektedirler.

İçinde bulunduğumuz durum sanayileşme öncesi zamandan günümüze kadar bulunan süreç göz önüne alındığında hiç iç açıcı görünmüyor ancak yine de umutlu olmak için sebeplerimiz var. Üzerimize düşen sorumluluğun farkına varırsak ve yukarı bakma filminde insanların yaptığı gibi yapmayıp şarkıcıların gündelik hayatlarına daha az ilgi gösterip insanlığın daha ciddi sorunlarına daha çok ilgi gösterirsek gelecekte insanlığı, doğayı ve gezegenimizi bekleyen tehlikeleri ortadan kaldırmak gücüne sahip olabiliriz. O halde yukarı bakalım, gerçeği görelim, gezegenimize ve insanlığa sahip çıkalım.